

Vertaling van ontdekkingsreizen Broeder Adam

'Mijn zoektocht naar de beste bijenrassen'

Dr. J. P. van Praagh, Celle

Broeder Adam, wiens oorspronkelijke naam luidde Adam Kehrlé, werd geboren op 3 augustus 1898 in Biberach/Riß en stierf in 1998. Sedert 1919 leidde hij de beroepsimkerij en het teeltstation van de Benedictijner Abdij te Buckfast in Devon aan de rand van het Dartmoor-gebied in Zuid-Engeland. Zijn omvangrijke kruisingsexperimenten voerde Broeder Adam uit op een eigen bevruchtungsstation, dat gelegen was in het midden van het heidegebied van Dartmoor. Op dit gebied was hij expert. De ontdekkingsreizen die Broeder Adam ondernam gedurende de jaren 1959 tot 1977 en veel later nog (1988) naar de Kilimandjaro in Afrika, vormen de basis voor zijn succesvolle teeltexperimenten. Broeder Adam beschreef zijn ervaringen in deze bundel, die hijzelf de ladder tot succes in de bijenteelt noemde.

Broeder Adams *'Mijn zoektocht naar de beste bijenrassen'* is inmiddels vertaald. De beide actieve bijenvrienden De Witt en Van Eizenga hebben de moeite genomen om via het distributiekanaal Molenhoek de reisberichten van Broeder Adam in het Nederlands te publiceren.

Hier is een weliswaar kritische maar mild oordelende vakman aan het woord en het is voor mij als bijenwetenschapper verfrissend om tussen de regels door over zoveel landschappen, mensen, imkerijen en bijenrassen te kunnen lezen.

Het eerste hoofdstuk, de vertaling van wat Broeder Adam 50 jaar geleden in *Bee World* publiceerde, zou iedereen, die zich actief met de bijenhouderij in Nederland bezighoudt, moeten lezen.

Bij het lezen van de zin: *'De natuur is niet bepaald scheutig geweest voor de honingbij op Cyprus'* schoot me de vergelijking met de situatie in Nederland te binnen. *'Behalve de sinaasappelboomgaarden zijn er verder geen goede drachtbronnen. De Cyprische inheemse bij is in staat gedurende het grootste deel van het jaar door hard te werken in haar levensonderhoud te voorzien. Maar de extra voorraad die wordt verzameld is klein'* Ook in Nederland moeten de bijen hard werken.

Onze actuele problemen met Varroa, virussen, (te) slechte drachtplantensituatie enz. enz. stemmen vaak mismoechtig. Al lezend in het boek van broeder Adam word je je ervan bewust, dat de grote variatie binnen *Apis mellifera* ook de garantie biedt, dat onze bijen het toch zullen redden. Het systeem bijenvolk heeft zich zo lang kunnen ontwikkelen en aanpassen, dat we de plicht hebben de ontstane diversiteit te behouden, voor zover die nog te redden is. Aan de andere kant heeft Broeder Adam ook de weg gewezen, hoe deze rijkdom zinvol gebruikt kan worden om in noodsituaties de lokale bij en de lokale imker te helpen.

Mij is opgevallen dat de beschrijvingen van de lokale bijenhouderij te allen tijde waardevrij zijn, zonder ze te bekritisieren. Hoewel Broeder Adam rijklijk ervaring heeft met wat selectie bij bijen mogelijk kan maken, komen we toch ook zinnen tegen, waaruit blijkt, dat hij ook de grenzen kent van wat selectie, teelt en imker bereiken kunnen.

De heren De Witt en Van Eizenga moet ik danken voor de uren leesplezier en nadenken, die hun vertaling in het Nederlands me bezorgd hebben.

Ik kan deze vertaling als bijenboek (niet voor beginners) van harte aanbevelen. Het kan geen kwaad van tijd tot tijd op onze activiteiten te reflecteren. Deze vertaling kan daarbij helpen. Met het motto aan het eind van het voorwoord van de samenstellers lukt dat zeker.

Broeder Adam, *Mijn zoektocht naar de beste bijenrassen*, een Molenhoek-uitgave ISBN 90 80 629 618. Verkrijgbaar bij het Bijenhuis Wageningen, bij de boekhandel en rechtstreeks bij: 0598-422293.